
TAFISA

POSLANSTVO 2030:

*BOLJŠI SVET SKOZI
ŠPORT ZA VSE*

ODOBRILA GENERALNA SKUPŠČINA TAFISA V SEULU, JUŽNA KOREJA, 16. NOVEMBRA 2017

NAGOVOR PREDSEDNIKA

Poslanstvo TAFISA 2030: Za boljši svet skozi šport za vse je vodilni dokument za globalno strategijo boja proti svetovni epidemiji telesne neaktivnosti po vsem svetu. To je kratek, akcijsko usmerjen dokument, ki predstavlja aktualna kritična vprašanja, s katerimi se svet spopada, in obravnava dvanajst ključnih tem, kako povečati prispevek športa za vse na poti do boljšega sveta do leta 2030. Poslanstvo 2030 poudarja ključne pobude in deležnike na tem področju ter poziva odločevalce k ukrepanju v skladu z vsako od dvanajstih ključnih tem.

TAFISA poziva vse članice in deležnike, naj sprejmejo načela poslanstva in se zavežejo k deljenju, podpori in delovanju kot člani globalnega gibanja za šport za vse, da bo svet do leta 2030 postal boljši.

Poslanstvo TAFISA 2030 je sprejela Generalna skupščina TAFISA v Seulu v Južni Koreji 16. novembra 2017.

*prof. dr. Ju-Ho Chang
Predsednik TAFISA*

PREDGOVOR

Danes se ljudje in naš svet srečujemo z izzivi in grožnjami v obsegu, kakršnemu še nismo bili priča - od podnebnih sprememb, civilnih nemirov, nenalezljivih bolezni, izoliranosti, zatiranja, revščine, terorizma in do nevarnosti jedrske vojne. Te težave niso značilne samo za posamezno demografsko, geografsko, sistemsko ali politično stanje. To so globalne težave, s katerimi se soočamo vsi; naši prijatelji, naši sosede, naše družine, naši otroci. Brez takojšnje in učinkovite spremembe, prihodnje generacije ne bodo uživale v svetu, kot ga puščamo za sabo. Svet, v katerem bodo živeli, bo manjši svet od našega. To ni pošteno in je nesprejemljivo ... in lahko preprečimo.

Šport, telesna dejavnost, vrhunski in množični šport, igre, gibanje, tradicionalni športi in igre, pristočasne aktivnosti in rekreativni športi ... kakorkoli to poimenujemo; šport za vse ima moč, da naredi spremembo, da bo svet boljši kraj, prispeva lahko k reševanju svetovnih problemov, kot le malo drugega. Vsi ljudje se igrajo in igra v vseh njenih pojavnih oblikah razumejo vsi ljudje. Ta presega meje rase, religije, spola, spolne usmerjenosti, starosti, socialno-ekonomskega statusa, geografske lege ter telesne ali duševne sposobnosti, gradi mostove in bližnjice med ljudmi. Povečuje telesno, duševno in socialno zdravje, zmanjšuje okoljske in ekonomske stroške, ohranja kulturne raznolikosti in ustvarja mir. Je osnovna človekova pravica in močno orodje za boj proti našim največjim globalnim izzivom.

Naše poslanstvo je ustvariti boljši svet skozi šport za vse do leta 2030, da bo naslednja generacija lahko uživala v njem. Veliko je pomembnih raziskav, belih knjig in smernic, ki utemeljujejo pomen Športa za vse in telesne aktivnosti (ŠVTA), kot tudi globalni cilji trajnostnega razvoja, in TAFISA vas spodbuja, da se z njimi seznanite. Vendar pa je TAFISA kot vodja svetovnega gibanja Šport za vse seznanjena s prizadevanji članic, zainteresiranih strani in oblikovalcev sprememb znotraj gibanja, na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni ter jih poziva k skupnemu ukrepanju s TAFISA.

SKUPAJ SMO MOČNEJŠI!

To poslanstvo postavlja temelj za delovanje in rast športa za vse in ustvarjanje gibalne dejavnosti za boljši svet v nadaljnjih letih do leta 2030. Vsebuje zgoščene opise prispevka ŠVTA.

Lotili se bomo reševanja 12 ključnih globalnih izzivov in ugotovili bomo, kako lahko najbolje sodelujemo, da bomo učinkoviti. S podporo globalnih akterjev in drugih sektorjev bomo v celoti razvili potencial športa za vse in množičnega športa za miren človekov razvoj v prihodnosti.

TAFISA poziva vse svoje člane, zainteresirane strani, partnerje in prijatelje, da se pridružijo ŠVTA in množičnem športu ter sprejmejo poslanstvo kot okvir in smernice za ukrepanje. Čas je, da vsi opozorimo na težave, prevzamemo odgovornost, ukrepamo, in se prek športa za vse zavežemo, da bomo za naslednjo generacijo ustvarili boljši svet, in sicer s:

- **Skupno rabo:** kar je uspešnega v eni skupnosti ali državi, mora biti na voljo drugim;
- **Podpora:** ne sprašujemo se, „kaj lahko dobimo mi“, temveč „kaj lahko storimo za druge“ in vzpostavimo izmenjavo izkušenj med manj razvitimi državami in razvitimi državami;
- **Dejavnostjo:** časa za pogovor je konec. Delujemo učinkovito. Delujemo z integriteto.

POSLANSTVO

Danes se svet srečuje z velikimi izzivi. Naše poslanstvo je ustvariti boljši svet v nadaljnjih letih do leta 2030 z razvijanjem potenciala športa za vse in telesne dejavnosti po vsem svetu ter z maksimiranjem prispevka k premagovanju naslednjih ovir:

- *Terorizma, civilnih nemirov, nasilja v družini ...*
- *Neenakih možnosti moških in žensk ...*
- *Pomanjkanja dostopa do izobraževanja na vseh stopnjah ...*
- *Odsotnost razumevanja, strpnosti in spoštovanja do tistih, ki so „drugačni“ ...*
- *Izginjanja igre, ki je posledica telesne nepismenosti, izolacije, bolezni ...*
- *Eksponentne rasti urbanizacije ...*
- *Negativnih vplivov ljudi na okolje ...*
- *Izgube lokalnega, tradicionalnega znanja in dediščine ...*
- *Korupcije, nepoštene igre ...*
- *Dezintegracije skupnosti ...*
- *Bolezni in s tem povezane eksplozije zdravstvenih stroškov ...*
- *Nepravilne porazdelitve virov in premoženja ...*

PODROČJA DELOVANJA

Povečanje prispevka športa za vse za ...

<i>— Mir, razvoj in partnerstvo</i>	<i>Stran 5</i>
<i>— Enakost spolov</i>	<i>Stran 6</i>
<i>— Izobraževanje</i>	<i>Stran 7</i>
<i>— Socialna vključenost</i>	<i>Stran 8</i>
<i>— Igra in telesna nepismenost</i>	<i>Stran 9</i>
<i>— Aktivna mesta</i>	<i>Stran 10</i>
<i>— Okolje</i>	<i>Stran 11</i>
<i>— Kulturna dediščina in raznolikost</i>	<i>Stran 12</i>
<i>— Upravljanje, vodenje in integriteta</i>	<i>Stran 13</i>
<i>— Skupnost in prostovoljstvo</i>	<i>Stran 14</i>
<i>— Zdravje in dobro počutje</i>	<i>Stran 15</i>
<i>— Gospodarski vpliv in viri</i>	<i>Stran 16</i>

1. MIR, RAZVOJ IN PARTNERSTVO

IZJAVA O VIZIJI

Leta 2030 se otroci rodijo v varnem okolju, kulturi strpnosti in prizadevanja za mir.

— STANJE

V svetu je leta 2015 potekalo 40 aktivnih oboroženih spopadov, kar je povzročilo 167 milijonov smrtnih žrtev¹. Po podatkih Združenih narodov je bilo v letu 2017 več kot 100 milijonov beguncev po vsem svetu. Spremembe prebivalstva, povezane z migracijo, spreminjajo ne le lokalne demografske profile in njihove vrednote, norme, kulturo ter politične in družbene institucije, ampak tudi ustvarjajo napetosti in konflikte. Izziv človekovega razvoja bo tako vključeval ustvarjanje mirnih in povezanih multikulturnih družb². Poleg tega so izzivi tudi nasilje, kriminal, revščina, brezdomstvo, trgovina z ljudmi, prisilna poroka, podhranjenost in bolezni.

— KAJ LAHKO STORI ŠPORT ZA VSE?

„Šport ima moč spremeniti svet. Ima moč, da navdihne. Ima moč združiti ljudi, kot malo kaj drugega. Mladim govori v jeziku, ki ga razumejo. Šport lahko ustvari upanje, kjer je bil nekoč samo obup, je močnejši od vlad pri razbijanju rasnih ovir.“

Nelson Mandela je pogosto citiran in imamo pričevanje o tem, kako resnične so bile njegove besede, so in bodo. Bistvo športa dokazuje in neguje miren človekov razvoj. Na organizacijski ravni je šport za vse vključujoč in partnerski. Znanje, izkušnje in viri se zlahka izmenjujejo, ne glede na geografsko lego, izbrano telesno dejavnost, ciljno skupino ali stopnjo konkurence. Na individualni ravni je sodelovanje pri telesni dejavnosti in športu za vse močno povezano s kohezivnostjo skupnosti in socialno vključenostjo. Spodbuja občutek pripadnosti in v sebi nosi vrednote spoštovanja, prijateljstva, strpnosti in discipline. Šport se je izkazal za učinkovito orodje pri izgradnji mirnega sveta in gradi mostove med ljudmi in skupnostmi.

— NAŠE POSLANSTVO 2030

Za spremembo mora globalno gibanje ŠVTA:

- Zavzemati se za uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja s ciljnim delovanjem na območjih s (potencialnimi) konflikti.
- Skupaj deliti, podpirati in delovati v korist vseh ljudi, pri čemer uporablja šport za vse kot orodje za človekov razvoj in izgradnjo skupnosti.
- Vprašati se, kakšno znanje in sredstva lahko daje manj razvitim.

¹ Vir: Baza podatkov o oboroženih spopadih, Mednarodni inštitut za strateške študije.

² Vir: Poročilo o človekovem razvoju 2016: Človeški razvoj za vsakogar, Združeni narodi.

2. ENAKOST SPOLOV

IZJAVA O VIZIJI

Leta 2030 imajo ženske in moški, dekleta in dečki enak dostop, priložnosti in spoštovanje.

— STANJE

Ženske in dekleta se borijo proti spolni neenakosti na vseh področjih. V letu 2015 je bilo le 21 vodij držav žensk in 150 držav ima vsaj en seksistični zakon. V večini držav ženske zaslužijo med 60 in 75% plačila moških za enako delo in 63 milijonov soloobveznih deklet se ne šola.³ Ženske pogosto poročajo o soočenju s »stekleno streho«, ki blokira njihov dostop do vodilnih in vodstvenih položajev, tako strokovno, kot v družbi. Te razlike so očitne tudi v športu, še posebej v vrhunskem. Medtem ko ženske predstavljajo skoraj 40% športnikov v ZDA, so deležne le 6 do 8% celotne medijske pozornosti športu.

— KAJ LAHKO STORI ŠPORT ZA VSE?

Na srečo ima šport za vse potencial, ki pogosto govori drugačno zgodbo. Ženske, zlasti dekleta, imajo več razlogov za večjo udeležbo v množičnih športih in športu za vse; kjer so bolj sproščena pravila glede uniforme, časovnih in denarnih obveznosti, večji poudarek je na zabavi in pripravljenosti kot na „zmagi“, prisotno je vključevanje glasbe, plesa, kulture in družine. Šport za vse postavi moške in ženske, fante in dekleta na isto igralno polje, gradi razumevanje in spoštovanje. Pomembno je, da šport za vse ponuja dekletom in ženskam občutek, da so dobrodošle, in varen prostor, ki je aktiven in kjer je udeležba pomembnejša, kot popolnost.

— NAŠE POSLANSTVO 2030

Za spremembo mora globalno gibanje ŠVTA:

- Imeti sprejete politike enakosti spolov, ki so usmerjene v enakost med spoloma pri vodenju in upravljanju v vseh športnih vodstvenih organih.
- Enako spodbujati in podpirati ženske in moške športe.
- Spodbuditi dekleta, naj sodelujejo v športu in odstranijo vse negativne konotacije, ki se nanašajo na „dekle“.

³Vir: Yosola Olorunshola, globalni državljani (<https://www.globalcitizen.org/en/content/shocking-facts-gender-inequality-international-wom/>)

3. IZOBRAŽEVANJE

IZJAVA O VIZIJI

Leta 2030 bodo vsi otroci, mladostniki in odrasli imeli priložnost izboljšati svoje sposobnosti in optimizirati formalno izobraževanje preko dostopa do športa za vse in telesne dejavnosti.

— STANJE

Vrednost izobrazbe, tako formalne kot neformalne, je neprecenljivo, izobraževanje pa ni omejeno zgolj na formalno šolanje. Ljudje se učijo vsak dan, od zibelke do groba, toda tisto, česar se naučijo, bo dramatično vplivalo na kakovost njihovega življenja v interakciji z drugimi. Kakovostna izobrazba v obliki formalnega šolanja, mentorstva, poklicnega izobraževanja usposabljanja, skrbništva in starševstva, treniranja, sodelovanja in opazovanja, preprečuje revščino, odpravlja predsodke, nizko samozavest, izoliranost, neenakost, kriminal in nasilje. Na žalost, dostop do kakovostnega izobraževanja ni univerzalen in tam, kjer tega ni, so prisotne številne ovire, od pomanjkanja formalnih šolskih možnosti, do socialne izolacije. To še posebej velja za telesno vzgojo, ki je v šoli in družbi pogosto podcenjena in je njen učinek podcenjen v primerjavi z akademskimi prizadevanji.

— KAJ LAHKO NAREDI ŠPORT ZA VSE?

Sodelovanje v športu za vse in telesna dejavnost je izjemno orodje za krepitev formalnega in neformalnega izobraževanja vseh ljudi:

- Poveča udeležbo in rezultate formalnega šolanja, kar vodi do več priložnosti za nadaljnje formalno izobraževanje in večanje poklicnih možnosti.⁴
- Gradi telesno pismenost, ki je pomembna v človeškem razvoju ravno tako, kot akademska pismenost.
- Uvaja vrednote poštene igre, spoštovanja, vključevanja in timskega dela, ki so pomembne za vse vidike življenja. Razvija življenjske spretnosti, ki so potrebne za uspeh na drugih področjih, zlasti prostovoljstvo in upravljanje.
- Olajša prenos znanja, izkušenj in kulturne dediščine med generacijami in ljudmi.

— NAŠE POSLANSTVO 2030

Za spremembo mora globalno gibanje ŠVTA:

- Priznati pomen in učinkovitost pristopa „življenjske dobe“ za zagotavljanje športa za vse in telesne aktivnosti, ki omogoča dostop ljudem vseh starosti, kjerkoli delajo, se učijo, živijo, potujejo in se igrajo.
- Izobraževati druge glede pomena ŠVTA, pri tem pa upoštevati, da naj formalni izobraževalni sistemi vključujejo kakovostno telesno vzgojo in priložnosti za aktivno življenje.

⁴ Vir: Designed To Move - akcijska agenda fizične aktivnosti (www.designedtomove.org)

4. SOCIALNA VKLJUČENOST

IZJAVA O VIZIJI

Leta 2030 bodo vsi migranti, begunci, manjšine, ne glede na sposobnosti, spol in spolne usmeritve razumljeni, dobrodošli, cenjeni ter integrirani.

— STANJE

Združeni narodi poročajo, da je bilo v letu 2017 več kot 100 milijonov ljudi na poti kot beguncev. Na stotine milijonov ljudi se sooča z diskriminacijo in izključenostjo zaradi rase, vere, starosti, spola, spolne usmerjenosti, ravni sposobnosti ali socialno-ekonomskega ozadja. Vidimo, da se skupnosti razgrajujejo zaradi strahu, pomanjkanja strpnosti, zanimanja, nerazumevanja ter izolacije.

— KAJ LAHKO NAREDI ŠPORT ZA VSE?

Akademiki, praktiki in udeleženci prepoznajo in javno priznavajo močno povezavo med športom, zlasti množičnim športom in športom za vse, ter večjo socialno vključenostjo. Šport za vse je pomembno prispeval k ekonomski in socialni koheziji ter bolj integriranim družbam. Omogoča integracijo v družbo migrantov in oseb s tujim poreklom ter podpira medkulturni dialog. Šport za vse je orodje za enakost v vseh oblikah ter za boj proti stereotipom in diskriminaciji. Šport za vse nudi ljudem, zlasti mladim, primerne priložnosti, da doživijo pozitivno in produktivno okolje, zmanjšajo in se izognejo občutkom frustracije ali agresiji, pomaga se jim neodvisno razvijati.

— NAŠE POSLANSTVO 2030

Za spremembo mora globalno gibanje ŠVTA:

- Prepoznati vpliv športa na socialno vključenost in jo uporabiti kot orodje za varno in skladno pomoč pri vključevanju manjšinskih skupin.
- Spodbuditi in omogočiti sodelovanje vseh ljudi, ne glede na raso, vero, starost, spol, spolno usmerjenost, raven sposobnosti ali socialno-ekonomsko ozadje.
- Sodelovati z vladami pri iskanju priložnosti za izgradnjo mostov z uporabo športa.

5. IGRA IN TELESNA PISMENOST

IZJAVA O VIZIJI

Leta 2030 bo svet pripoznal vrednost igre - v vseh starostnih obdobjih.

— STANJE

Pripravljeni smo se igrati - otroci, odrasli, vsi. Sredi pritiskov akademskega sveta, dela in socialne negotovosti, smo na to pozabili. Pred nekaj generacijami smo hodili, tekli, dvigali in nosili, potiskali in vlekli; plesali smo, skakali in plezali. Ampak stvari so se spremenile, spremenili smo se ljudje. To je svetovni problem, ki vpliva na vse geografske in razvojne ravni. Športno izobraževanje v šolah je premalo vredno in se prepogosto šteje kot neumnost in izguba časa. To vodi k degradaciji telesa in v telesno nepismenost.

— KAJ LAHKO STORI ŠPORT ZA VSE?

Sodelovanje v športu za vse in telesno aktivna igra razvija človeški intelektualni, finančni, družbeni, individualni, čustveni in fizični kapital.

Igra je bistvena, saj prispeva k miselnemu, fizičnemu, družbenemu in čustvenemu dobrem počutju otrok, mladostnikov in odraslih. Igra ponuja tudi idealno priložnost za starše in širšo skupnost, da se v celoti povežejo s svojimi otroki in kolegi pri delu.⁵

Igra obstaja v vseh oblikah - prosta igra, strukturirano igranje, tradicionalni športi in igre, novi športi, igra na prostem in v pokritih prostorih, tekmovalni športi. Vse te oblike športnega udejstvovanja prispevajo k telesni pismenosti in s tem k učenju, kako biti ustvarjalen in neodvisen, kako razvijati telesno in čustveno moč, se identificirati z našo kulturno dediščino ter raziskovati naše urbano in naravno okolje. Gre za kritično povezavo v družbeni strukturi, ki nas naredi človeške.

— NAŠA POSLANSTVO 2030

Za spremembo mora globalno gibanje ŠVTA:

- Spodbuditi in zagotoviti pozitivne priložnosti za igro in sodelovanje v športu za vse in telesni dejavnosti za vse ljudi. Na primer, na naših delovnih mestih, v skupnostih, v domovih in v javnih prostorih.

⁵ Vir: Pomen igre pri spodbujanju zdravega razvoja otrok in ohranjanju močnih vezi med starši in otroci, Kenneth R. Ginsburg (<http://pediatrics.aappublications.org/content/119/1/182>)

6. AKTIVNA MESTA

IZJAVA O VIZIJI

Leta 2030 bodo svetovna mesta - aktivna mesta.

— STANJE

Do leta 2030 bo 60% svetovnega prebivalstva živelo v mestih. Upravljanje mest postaja eden najpomembnejših razvojnih izzivov 21. stoletja.⁶ Na primer, v Evropi je 84% oblikovalcev politik, ki ne poznajo statističnih podatkov v zvezi s populacijo v njihovi državi.⁷

Do leta 2030 bo na svetu 41 mega-mest z 10 milijoni prebivalcev ali več, in naš vedno bolj urbani svet predstavlja velik izziv glede globalne enakosti, zdravja, izobraževanja, blaginje in nenazadnje trajnost.

Predvideno povečanje števila urbanih populacij narekuje, da ima mestno okolje vse pomembnejšo vlogo. Mestne oblasti postajajo vodilni akterji s široko paleto pomembnih storitev, ki jih zagotavljajo. To vključuje oddelke za šport in rekreacijo, prireditve, parke in prostore, javno zdravje, izobraževanje, urbanistično načrtovanje in varnost skupnosti.

— KAJ LAHKO STORI ŠPORT ZA VSE?

Aktivna mesta, kjer je prednostna naloga telesna dejavnost na vseh krajih, kjer ljudje živijo, delajo, se učijo in igrajo⁸:

- Več študij je pokazalo, da lahko mesta, ki izboljšajo pogoje za hojo in kolesarjenje, dosežejo za do 20% nižje stroške zdravstvenega varstva in prometnih zastojev ter vrnitev trikratne vrednosti naložbe (ali v nekaterih primerih do devetkratne).
- Varnost: dokazano je, da se na ulicah, vrtovih in zelenih površinah, ki so namenjene telesni aktivnosti, zmanjšuje kriminal.
- Okolje: hoja in kolesarjenje drastično zmanjšata porabo goriva in onesnaževanja, javni prevoz proizvede do 95% manj ogljikovega monoksida na potniško miljo, kot zasebna vozila.
- Zdravje: telesno, duševno in socialno: ljudem so bolj všeč njihova mesta in so srečnejši, kadar so aktivni. Možnosti javnega prevoza, parki in prostori za prosti čas krepijo skupne vezi, sodelovanje v športu in telesna dejavnost pa spodbujata integracijo in medkulturno razumevanje.

— NAŠA POSLANSTVO 2030

Za spremembo mora globalno gibanje ŠVTA:

- sodelovati z župani in mestnimi službami, da bi prednostno uporabljali obstoječe vire, kot so programi v obstoječih odprtih prostorih in parkih, dostopi do objektov, vključno s šolo, igrišči in športnimi igrišči, da vzpostavijo „prostore brez avtomobila“, kjer lahko državljani izkoristijo ulice za telesno dejavnost in igro, da spodbujajo tradicionalne športne igre ter zagotavljajo sredstva za telesno aktivni transport. pustiti trajnostno zapuščino za telesne
- dejavnosti splošnega prebivalstva po zaključku večjih športnih prireditev.

⁶ Vir: John Wilmoth, direktor oddelka prebivalstva UN DESA

⁷ Vir: Evropsko združenje za preučevanje debelosti (EASO), 2014

⁸ Vir: Designed To Move - akcijska agenda fizične aktivnosti (www.designedtomove.org)

7. OKOLJE

IZJAVA O VIZIJI

Leta 2030 bodo ljudje bolj ozaveščeni in bodo skrbeli za okolje ter ukrepali, da bi ga ohranili.

— STANJE

Naraščajoča človeška populacija ima vse bolj negativen vpliv na okolje, ki se kaže z onesnaževanjem zraka, vode in tal, s podnebnimi spremembami, krčenjem gozdov, zakisanjem oceanov in padavin, tanjšanjem ozonskega plašča in globalnim segrevanjem.

Več nas je, več prostora in virov potrebujemo in več odpadkov proizvedemo. Ironično je, da lahko šport spodbuja zdravje, lahko pa tudi degradira okolje.

Z neodgovornim razvojem športnih objektov večanjem odpadkov, ki jih proizvajajo udeleženci in gledalci, ter z večjo porabe energije lahko šport negativno vpliva na trajnostni razvoj⁹.

— KAJ LAHKO STORI ŠPORT ZA VSE?

Čeprav šport ni brez krivde, lahko vestna udeležba v športu za vse izboljša varstvo okolja in trajnostni razvoj. Značilno je, da objekti in oprema, potrebni za šport za vse, zahtevajo manj v smislu gradbenih materialov, energije in prostora, šport za vse pa omogoča inovativno uporabo obstoječih objektov. Šport za vse lahko poteka v in na plažah, rekah, pobočjih, gozdovih in na poljih, z uporabo naravnih virov brez njihovega uničenja. Lahko deluje tudi kot sredstvo za izobraževanje o okoljski, trajnostni zaščiti, zlasti med otroki, če jih spodbujamo, da se sprehajajo, igrajo in gibljejo v naravi na spoštljiv način. Aktivni ljudje se pogosto bolj zavedajo svojega okolja in se zato bolj zavedajo potrebe po njegovem varovanju.

— NAŠE POSLANSTVO 2030

Za spremembo mora globalno gibanje ŠVTA:

- V političnih agendah Sistematično spremeniti pristop do športa za vse, ki je okolju prijazen.
- Razvijati oblike športa, ki so združljivi z naravnim okoljem ali iščejo inovativne pristope pri uporabi obstoječih objektov in urbanega okolja.
- Voditi z zgledom - zavedati se našega osebne vpliva na okolje in izobraževati o tem druge.

⁹ Vir: Charles W. Schmidt, okoljske zdravstvene perspektive (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1459948/>)

8. KULTURNA DEDIŠČINA IN RAZNOLIKOST

IZJAVA O VIZIJI

Leta 2030 se kulturna dediščina, tradicionalna in moderna, aktivno ohranja ter promovira na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni po vsem svetu.

— STANJE

Globalizacija je prinesla številne pozitivne učinke na današnji svet, vključno z večjim dostopom do virov, souporabo, spoštovanjem skupne globalne politike ter lažje komuniciranje med družinami, prijatelji, kolegi in voditelji po vsem svetu. Vendar pa tudi ogroža obstoj različnih kultur in povzroča, da pozabimo ali celo prezremo našo raznovrstno dediščino. Večina lingvistov se strinja, da če ne ukrepamo, bo polovica od več kot 6.000 jezikov, ki jih danes govorimo, izginilo do konca stoletja, če ne že do leta 2050¹⁰.

Tradicije, ki so trajale stoletja, izginjajo s starejšimi generacijami, ali pa se ukinjajo s potrebo po „prileganju“ s splošno sprejetimi normativi, zaradi migracij in drugih socialnih pritiskov. V športu se pojavlja zanimiv paradoks. Zaradi standardizacije pravil in predpisov v športu in s tem omogočanju, da ljudje iz vsega sveta lahko igrajo skupaj in tekmujejo, izginja veliko edinstvenih športnih iger, ki sicer pritegnejo ljudi k aktivnosti.

— KAJ LAHKO STORI ŠPORT ZA VSE?

Šport za vse ne zajema le splošno priznanih športov, ki se igrajo na elitnih in mednarodnih ravneh, temveč gibanje v vseh njegovih pojavnih oblikah - ples, igre, novi športi, rekreativne dejavnosti, športni turizem ter tradicionalni športi in igre (TSG).

S promocijo športa za vse in še posebej tradicionalnih športov in iger, kjer se različne generacije spodbujajo k interakciji, je mogoče uravnovežiti in ohraniti raznolikost kultur. Tradicionalni šport in igre se lahko uporabljajo kot orodje za spodbujanje razumevanja in spoštovanja do tega, kar je drugačno, in spodbujanje tistih, ki niso nagnjeni k prevladujočim športom, da sodelujejo v telesni dejavnosti in so del svoje skupnosti.

— NAŠA POSLANSTVO 2030

Za spremembo mora globalno gibanje ŠVTA:

- Aktivno prepoznati in spodbujati tako tradicionalne športne igre, kot nove športe, ki so odlično orodje za reševanje številnih izzivov, kot so:
 - Spodbujanje socialne vključenosti,
 - Povečanje udeležbe v športu in telesni dejavnosti,
 - Izboljšanje zdravja in povezanosti skupnosti,
 - Spodbujanje kulturne izmenjave in razumevanja,
- Namenjati čas in vire za zbiranje, beleženje in razširjanje tradicionalnih športnih iger,
- Izkoristiti obstoječe vsestranske in večkulturne prireditve, kot so olimpijske igre, da bi predstavili raznolikost kulturne dediščine.

¹⁰ Vir: Wurm, Stephen A. Atlas svetovnih jezikov v nevarnosti izginotja. Unesco, 2001.

9. VODENJE, VODSTVO IN INTEGRITETA

IZJAVA O VIZIJI

Leta 2030 bo svet voden s primeri dobrega upravljanja.

— STANJE

Na žalost so škandali, prevare, diktature in korupcija preveč pogosti v vseh oblikah vodenja in upravljanja. Ljudje tvegajo svoje življenje, da bi glasovali, ali pa jim je to preprosto onemogočeno¹¹. Agencije predstavljajo stališča in „lažne novice“, ki jih obvladujejo politične in finančne ustanove. Želja po zmagi je postala močnejša od želje po pošteni igri in potreba po hitrosti je postala bolj prevladujoča, kot potreba po natančnosti.

— KAJ LAHKO STORI ŠPORT ZA VSE?

Šport za vse je po svoji naravi v nasprotju s trendom ustvarjanja posameznikovih koristi na račun koristi večine. Ima potencial, ki ga je treba voditi z zgledom, ustvarjanje okvirov, smernic in priložnosti za pravično in enakopravno udeležbo vseh ljudi v športu in telesni dejavnosti. Na svetovni ravni so organizacije, kot je TAFISA, s svojim kodeksom etike in športno integriteto, dober primer za vse športne organizacije. Na lokalni in individualni ravni, sodelovanje v športu za vse in množični športi razvijajo vrednote poštenih igr, enakih možnosti, sprejema in razumevanja, vodstva in discipline, ki se širijo po celotni skupnosti in vodijo k razvoju demokratičnih sistemov.

— NAŠE POSLANSTVO 2030

Za spremembo mora globalno gibanje ŠVTA:

- javno sprejemati načela dobrega upravljanja in integritete ter voditi z zgledom;
- Ustvariti vrednote poštenega igranja, sodelovanja in pozitivnega vodenja.

¹¹ Vir: <https://www.edelman.com/trust2017/>

10. SKUPNOST IN PROSTOVOLJSTVO

IZJAVA O VIZIJI

Leta 2030 so prostovoljci cenjeni, skupnosti pa vključujoče, varne in spoštovane.

— STANJE

Po vsem svetu razpada občutek skupnosti. Starši se bojijo pustiti svoje otroke, da se prosto igrajo zunaj, sosede ostajajo izolirani, starejši pa ostajajo osamljeni v domovih za starejše. „Skupnost“ pomeni veliko različnih stvari različnim ljudem in v različnih krajih. Nekateri menijo, da je to sošeska, v kateri živijo. Nekateri menijo, da so to ljudje s podobnim pogledom, vero ali političnim prepričanjem. Nekateri menijo, da so to ljudje, s katerimi delajo, se učijo ali igrajo. Karkoli „skupnost“ pomeni za posameznika, je to, kar je skupno vsem, občutek povezanosti in potreba po izpolnjenem življenju. Prostovoljstvo v vseh oblikah veliko prispeva k občutku skupnosti in k tkanju družbenega tkiva, zaradi katerega smo ljudje ljudje. Vključuje tiste, ki bi bili sicer osamljeni, izolirani ali brez namena, kar ima za posledico psihološko stisko in dodatno socialno breme. Vendar pa se pogosto prostovoljstva ne ceni in ne razume.

— KAJ LAHKO STORI ŠPORT ZA VSE?

Šport za vse ponuja popolno platformo za razvoj prostovoljstva in sodelovanje lokalnih in mednarodnih skupnosti. Pravzaprav je šport za vse odvisen od prostovoljcev. Sodelovanje prostovoljcev je koristno na vseh področjih športa, od izgradnje in upravljanja športnih objektov, pri podpori športnim ekipam in do vodenja športnih organizacij, trenerstva in dela v administraciji. Hkrati to prostovoljcem in članom skupnosti ponuja socialno interakcijo in krepitev odnosov, skupaj z razvojem veščin, občutkom koristnosti in občutkom ponosa. Biti prostovoljec pomeni biti del vključujoče in prijazne skupnosti, kar prinaša srečo in zadovoljstvo. Sodelovanje v športu za vse povečuje tudi varnost skupnosti, tako zaznavno, kot resnično. Skupnost, v kateri se ljudje igrajo skupaj na ulicah, ni varnejša zgolj na izgled, ampak se v njej ljudje tudi počutijo varnejše. Dokazano je, da je v takih skupnostih manj kriminala in so bolj zdrave.

— NAŠE POSLANSTVO 2030

Za spremembo mora globalno gibanje ŠVTA:

- Vključiti prostovoljce in ustrezno prepoznati njihov prispevek v športu.
- Ustrezno usposobiti prostovoljce in s tem koristiti, tako prostovoljcem, kot tistim, za katere delajo.
- Zavzemati se za prostovoljstvo, deliti znanje in izkušnje ter spodbujati in vključevati nove prostovoljce na področje športa za vse.

11. ZDRAVJE IN DOBRO POČUTJE

IZJAVA O VIZIJI

Leta 2030 imajo vsi ljudje dostop do prehrane in telesne dejavnosti, ki je potrebna za zdrav način življenja.

— STANJE

Pred približno 70 leti je bila skoraj polovica svetovnega prebivalstva podhranjenega, vendar smo to zmanjšali na približno 12%. V istem času se je svetovna debelost več kot podvojila¹² in k temu je skupaj s slabimi prehranskimi odločitvami prispevala tudi telesna nedejavnost.

Telesna neaktivnost je povezana tudi s približno 5,3 milijona prezgodnjih smrti po vsem svetu letno – to je več, kot je umrljivosti zaradi tuberkuloze, pljučnega raka, HIV / AIDSa ali prometnih nesreč.

Ocenjuje se, da bodo neposredni denarni stroški telesne nedejavnosti samo v ZDA dosegli 191.7 milijard \$ do leta 2030¹³.

— KAJ LAHKO STORI ŠPORT ZA VSE?

Za posameznika se je izkazalo, da telesna dejavnost:

- zmanjšuje možnost debelosti za 90%,
- izboljša ocene v šolah za 40%,
- zmanjša tveganje za zlorabo drog, vključno s kajenjem, tveganim spolnim vedenjem in zgodnjo nosečnostjo,
- zviša raven vpisa v visoke šole za 15%,
- poveča dohodke državljanov v višini 7-8%,
- pri stroških zdravstvenega varstva prihrani več kot 2500 \$/osebo letno,
- zmanjša tveganje za bolezni srca, kapi, raka, diabetesa in drugih bolezni,
- je pri zdravljenju depresije pogosto tako učinkovita, kot zdravila,
- služi kot orodje za socialno vključenost in povezljivost,
- spodbuja tudi naslednjo generacijo k gibalni aktivnosti¹⁴.

— NAŠE POSLANSTVO 2030

Za spremembo mora globalno gibanje ŠVTA:

- Vztrajati, da zdravstveni delavci predpisujejo telesno dejavnost kot rešitev in preventivni ukrep.
- Ozaveščati, kako pomembno je gibanje ob ustrezni prehrani.
- Ozaveščati javnost o pozitivnih vplivih gibanja, ki segajo preko zgolj telesnega zdravja.

¹² Vir: WHO – Svetovna zdravstvena organizacija

¹³ Vir: Designed To Move - akcijska agenda telesne dejavnosti (www.designedtomove.org)

¹⁴ Vir: Designed To Move - akcijska agenda telesne dejavnosti (www.designedtomove.org)

12. GOSPODARSKI VPLIV IN VIRI

IZJAVA O VIZIJI

Leta 2030, je Šport za vse ustrezno priznana in ustrezno financirana dejavnost za svoj prispevek k družbi.

— STANJE

Bogati postajajo bogatejši. Znanost postaja naprednejša. Svet je bolj napreden in bolj dostopen, kot kdaj koli prej. Vendar pa je delitev virov po vsem svetu, finančnih in drugih, dramatično nepravično. Delež globalnega premoženja v lasti 1% najbogatejših presega 50% vsega premoženja. V športu je to protislovje neverjetno očitno. Vsaj 10 najboljših evropskih nogometašev letno zasluži več kot 14 milijonov dolarjev, medtem ko je program, ki obravnava mladoletniško kaznivo prestopništvo in prek športa v Združenem kraljestvu, ki vključuje več kot 70.000 mladih, prejme samo 70 USD na osebo. To je 0,0005% tistega, kar dobijo vodilni nogometaši.

— KAJ LAHKO STORI ŠPORT ZA VSE?

Šport za vse, telesna dejavnost in množični šport veliko prispevajo k gospodarstvu. Očitni prispevek je zmanjšanje stroškov zdravstvenega varstva, ki naj bi se v Indiji do leta 2030 povečali za 477%. Vendar je prispevek veliko večji in širši od tega. Za posameznika, ki je aktiven, se poveča možnost zaslužka za 7-8%. Za lokalno blaginjo se je pokazalo, da hoja, kot oblika transporta, poveča število obiskovalcev in zaposlenosti do 300% in naložbe v pločnike vrnejo vrednost za zdravje in kakovost zraka skoraj dvakrat toliko, kot so stroški gradnje¹⁵. Velike koristi so tudi za zasebni sektor. Potrošniki ustvarjajo povračilo v obliki nakupov športne opreme in članstva v klubih. Lokalni, regionalni in mednarodni ponudniki potovanj imajo koristi od udeležencev v športu, prav kot tudi športni turizem. Korporacije gradijo zadovoljstvo zaposlenih, zvestobo in produktivnost s vključevanje zaposlenih v športne dejavnosti in gibanje na delovnem mestu. Gospodarskega učinka vsega tega ni mogoče preceniti, vendar Šport za vse ostaja kritično premalo financiran.

— NAŠE POSLANSTVO 2030

Za spremembo mora globalno gibanje ŠVTA:

- Vztrajati, da vladne agencije močno vlagajo v množični šport in šport za vse, ne samo v vrhunski šport.
- Ozaveščati okolja gospodarstva o gospodarskem prispevku športa za vse in vzpostaviti partnerstva za rast športa za vse.

¹⁵ Vir: Akcijski program fizične dejavnosti (www.designedtomove.org)

DA BI PRIŠLO DO SPREMEMBE ...

Šport za vse je pripravljen sprejeti ukrepe za reševanje teh 12 globalnih izzivov pri ustvarjanju boljšega sveta. Za popolno razvijanje našega potenciala in učinkovito spremembo je ključnega pomena, da oblikovalci sprememb iz drugih sektorjev aktivno podprejo pozitivne učinke športa za vse. V ta namen poleg gibanja Športa za vse, ki je sprejelo to poslanstvo, prosimo:

- Vrhunske športne sredine za podporo osnovnega in vseživljenjskega športnega sodelovanja, s financiranjem in zagovorništvom,
- nacionalne vlade, naj posebej zagotavljajo šport za vse v politikah in zakonodaji,
- zdravstveni sektor, da predpiše gibanje pred zdravili in spodbudi gibanje,
- lokalne vlade za podporo in izvajanje aktivnih vseživljenjskih navad,
- vzgojitelje za zagotavljanje kakovostne telesne vzgoje in spodbujanje aktivnega učenja,
- starše, da prepoznajo pomen telesne dejavnosti poleg akademskega učenja,
- zasebni sektor za sponzoriranje osnovnih in skupnostnih programov skupaj z vrhunskimi športi,
- medijske trge za promocijo pobud „Šport za vse“,
- formalno priznanje prostovoljnega prispevka in prispevka skupnosti in
- mednarodne organizacije za olajšanje izmenjave znanja in izkušenj.

Čas je, da vsi opozorimo, prevzamemo odgovornost, ukrepamo in s športom za vse storimo, da ustvarimo boljši svet za naslednjo generacijo.

PREVOD DOKUMENTA

TAFISA MISSION 2030
FOR A BETTER WORLD THROUGH SPORT FOR ALL

Član TAFISA v Sloveniji je
OLIMPIJSKI KOMITE SLOVEJE - ZDRUŽENJE ŠPORTNIH ZVEZ
Šmartinska cesta 140
1000 Ljubljana
Slovenija
E-pošta: sportzavse@olympic.si
Tel: ++386 1 230 6006
Spletna stran: www.olympic.si

TAFISA OFFICE

c/o Commerzbank / Filiale Höchst | Hostatostraße 2 | D-65929 Frankfurt am Main | Germany
Email: info@tafisa.org | Tel: +49 69 973 935 990 0 | Fax: +49 69 973 935 992 5 | Website: www.tafisa.org